

حوادث فاجعه آمیز طبیعی سال ۲۰۰۰

۱. گزارش مونیخ ری

تحلیل های اولیه مونیخ ری از خسارت حوادث طبیعی سال ۲۰۰۰ بیانگر آن است که شمار حوادث فاجعه آمیز طبیعی به رقم جدید بیش از ۸۵۰ مورد حادثه ثبت شده در سراسر جهان رسیده است و این صد مورد بیشتر از سال ۱۹۹۹ و دویست مورد بیشتر از میانگین حوادث رخ داده در دهه ۱۹۹۰ است.

با وجود این، آثار حوادث طبیعی سال ۲۰۰۰ به شدت سال گذشته نبود. درست است که تعداد حوادث بیشتر بود اما چون در مناطق کم جمعیت رخ داد، با وجود ۱۰۰۰۰۰ کشته، رقم قربانیان ۶۵۰۰۰ نفر کمتر از سال ۱۹۹۹ بود.

میزان خسارت های بیمه شده واقعی: ۷/۵ میلیارد دلار

میزان خسارت های واقعی نیز کمتر از سال گذشته بود. خسارت های اقتصادی به بیش از ۳۰ میلیارد دلار (سال گذشته ۱۰۰ میلیارد دلار) و خسارت های بیمه شده به ۷/۵ میلیارد

دلار بالغ می شود (سال قبل از آن: ۲۲ میلیارد دلار).

سال ۲۰۰۰ به سبب رخ ندادن زمین لرزه های بزرگ، گردبادهای موسمی ملایم و مصون ماندن مناطق مسکونی از خسارت های عمده، سال نسبتاً کم هزینه ای بوده است.

طوفان، با بیش از ۳۰۰ مورد در صدر فهرست حوادث طبیعی قرار گرفته است: از خسارت های پرداختی بیمه گران، بزرگترین رقم به طوفان مربوط می شد که ۷۳ درصد از خسارت های بیمه شده را به خود اختصاص داده بود. سیل نیز با ۲۳ درصد مانند سال های گذشته نقش مهمی داشت.

سیل های خروشان در سراسر جهان

تا کنون، فقط یک سیل واقعاً مخرب در سال ۲۰۰۰ جاری شده است: سیل موزامبیک در ماه های فوریه و مارس که نیم میلیون بی خانمان برجای نهاد و هفته ها توجه جهانیان را به خود معطوف کرد. در مجموع، پنج میلیون نفر به طور مستقیم از سیلاب ها متحمل زیان و خسارت شدند.

گردبادهای موسمی ملایم

وزش گردبادهای موسمی در اقیانوس های آرام و اطلس شمالی باعث تشدید باد، طوفان و گردبادهایی در سال ۲۰۰۰ شدند. خوشبختانه کشورهای در معرض خطر به سلامت از آن ها رهایی یافتند:

– در ماه آگوست ابر طوفان Bilis در اقیانوس آرام غربی خسارتی بیش از ۱۰۰ میلیون دلار روی دست تایوان گذارد.

– در روزهای آخر آگوست ۲۰۰۰ Prapiroon، یکی از سهمگین ترین طوفان های سال های اخیر، کره جنوبی را در نوردید ولی به جاری شدن سیل هایی که انتظارشان می رفت منجر نشد.

– ایالات متحده آمریکا که در سال های گذشته معمولاً رانش های زمین ویرانگری را تجربه کرده بود در سال ۲۰۰۰ در غیاب این میهمان ناخوانده نفسی به راحتی کشید.

امریکای مرکزی تنها منطقه ای بود که از تندباد شدید Keith آسیب دید؛ که با سرعت ۲۱۵ کیلومتر بر ساعت، معادل سطح چهارم از مقیاس پنج سطحی (Saffir-Simpson) طوفان ها مناطقی از بلیز، مکزیک، نیکاراگوآ،

در بخش های دیگر جهان نیز سیل های ویرانگری مشاهده شد که نام آنها در تاریخ حوادث فاجعه آمیز طبیعی به ثبت رسید:

– سیل های شمال و شمال شرق هند از آگوست تا اکتبر ۲۰۰۰ با ۱۴۵۰ کشته و نزدیک به ۱/۲ میلیارد دلار خسارت اقتصادی؛

– سیل های عظیم کشورهای ویتنام، لائوس، کامبوج، مالزی و تایلند در پاییز سال ۲۰۰۰ که صدها هزار خانه را به زیر آب برد؛

– هجوم طوفان، جریان های گل و زمین لغزه در کوه های آلپ سوئیس و ایتالیا، اواسط اکتبر ۲۰۰۰ موجب خسارت های اقتصادی در حدود ۸/۵ میلیارد دلار شدند.

خسارت های بیمه شده احتمالاً بالغ بر ۴۷۰ میلیون دلار بود.

– در هفته های پایانی سال ۲۰۰۰ از نیمه اکتبر تا نیمه دسامبر، سیل های معروف انگلستان به راه افتاد و در حدود ۱/۵ میلیارد دلار خسارت اموال به بار آورد که خوشبختانه ۵۰ درصد آن ها بیمه شده بود (در حدود ۷۰۰ میلیون دلار).

اغلب کشورهای اروپایی نیز از خشکسالی و خشکی هوا لطمه خوردند. در ماه‌های می و ژوئن موج گرمای شدید محصولات زراعی جنوب شرقی اروپا به ویژه کشور رومانی را نابود کرد. خسارت‌های اقتصادی بخش کشاورزی بیش از ۳۰۰ میلیون دلار برآورده شده است.

پیش‌بینی آینده هنوز ممکن نیست

با این‌که تراز خسارت کلی سال ۲۰۰۰ مطلوب بود، صحبت از تغییر روند خسارت‌های ناشی از حوادث فاجعه آمیز طبیعی بی‌مورد است. زیرا یک بار دیگر نیز، در سال ۱۹۹۷ که به نظر می‌رسید روند تواتر بیشتر و حجم عظیم‌تر حوادث طبیعی متوقف شده باشد و میزان خسارت‌ها برای مدت کوتاهی نسبتاً کمتر بود ولی این شرایط فقط تا سال بعد برقرار بود. به علت رشد جمعیت جهان در مناطق در معرض خطرهای طبیعی و به ویژه در منظومه‌های شهری بزرگ که حتی با نرخ بیشتری رشد می‌کند و تمرکز بیشتر ارزش املاک و مستغلات، احتمال می‌رود افزایش خسارت حوادث فاجعه آمیز طبیعی در آینده ادامه پیدا کند.

هندوراس و گواتمالا را در نوردیدند. قاره اروپا نیز در این زمان طوفان‌های زمستانی را تجربه کرده بود.

تقریباً در اواخر دسامبر سال گذشته بود که سه طوفان عظیم آناتول، لوتار و مارتین خسارت‌های همیشگی خود را سبب شدند که در تاریخ حوادث طبیعی ثبت شد (مجموعاً ۱۷/۱ میلیارد دلار که ۱۰/۴ میلیارد دلار از این مبلغ بیمه شده بود).

از حوادث فاجعه آمیز طبیعی دیگر می‌توان به خسارت‌های قابل پیش‌بینی فصل زمستان، خشکسالی و آتش‌سوزی جنگل‌ها - از جمله حریق ویرانگر ایالات متحده آمریکا - اشاره کرد که در نوع خود گرفتاری‌های بسیاری را موجب شدند.

پس از یک دوره خشکسالی طولانی، هزاران کیلومتر مربع از جنگل‌های غرب آمریکا و نیومکزیکو، هفته‌ها در آتش‌سوزی سوختند و هزاران نفر مجبور به ترک منطقه شدند. خوشبختانه تعداد کمی از منازل مسکونی دچار آتش‌سوزی کامل شدند. با این‌همه میزان خسارت‌ها به بیش از یک میلیارد دلار رسید.

تغییرات اقلیمی جدی تر گرفته می شود

آخرین پیش بینی ها از میزگرد بین دولت ها درباره تغییرات اقلیمی بیانگر آن است که این تغییرات باید بیش از گذشته مهم تلقی شود؛ نه تنها افزایش احتمالی درجه حرارت بلکه دیگر پیامدهای مهم آن مانند بالا آمدن سطح آب دریاها نیز دلیلی برای به صدا درآوردن آژیر وضعیت سفید نیست. این موضوع با نظر دکتر Gerhard Berz، رئیس گروه تحقیقات زمین شناسی مونیخ ری مغایرت دارد که فقط بر روی قضیه گرم شدن کره زمین انگشت می گذارد: "ما شکست اجلاس سران آب و هوا در شهر The Hague (هلند) را به عنوان ضربه ای بزرگ در نوامبر سال ۲۰۰۰ مشاهده کردیم و امیدوارم که مذاکرات مجدد در تابستان ۲۰۰۱، به توافقنامه هایی بین تمامی گروه های درگیر منجر شود. گرم شدن کره زمین باید به هر قیمتی مهار شود." بیم آن می رود که وضعیت ریسک در بسیاری از مناطق جهان وخیم تر شود و بیمه گران نیز تحت تأثیر قرار گیرند.

به هر حال، برآوردهای مونیخ ری بیانگر افزایش حتمی حوادث طبیعی مرتبط با اوضاع جوی و اقلیمی است؛ چنانکه تا امروز عامل به وجود آمدن بخش عمده ای از خسارت های

حوادث طبیعی بیمه شده بوده است. این مطلب در سالی که در حال اتمام است به اثبات رسید.

۲. گزارش سویس ری:

ادامه وقوع حوادث فاجعه آمیز در سال ۲۰۰۰ به بروز خسارت های مادی و تلفات انسانی مصیبت بار منجر شد. براساس برآوردهای اولیه سویس ری حوادث بزرگ در سراسر جهان، ۳۸ میلیارد دلار خسارت مالی به بار آورد و ۱۷۰۰۰ قربانی گرفت. این ارقام شامل خسارت های اقتصادی غیرمستقیم نمی شوند، چنانکه خسارت حوادث فاجعه آمیز طبیعی در جهان فقط یک میلیارد دلار بود که رقم نسبتاً ناچیزی است، اما ۱۱ میلیارد دلار هزینه به صنعت بیمه تحمیل کرد. در سال رکورد شکن ۱۹۹۹، این مبلغ ۳۱ میلیارد دلار بوده است.

خسارت های کلی (درمقایسه با میانگین خسارت دهه ۱۹۹۰)

تقریباً نیمی از ۱۷۰۰۰ جان باخته در سال ۲۰۰۰، بر اثر حوادث فاجعه آمیز طبیعی از میان رفتند. خسارت های کلی سال ۲۰۰۰، براساس آمار مجله Sigma، ۳۸ میلیارد دلار و تقریباً معادل میانگین خسارت های دهه

دومین خسارت عظیم در تاریخ بیمه را رقم زد، ناچیز بود.

همان طور که زمین لرزه ها و طوفان های پیاپی سال ۱۹۹۹ در مناطق پرجمعیت کاملاً اتفاقی بود، به نظر می رسد که از تب و تاب افتادن آنها در سال ۲۰۰۰ نیز تصادفی باشد. فرض می شود که روند رو به افزایش خسارت ها بدون وقفه ادامه یابد، به خصوص آن که عوامل ریسک همچنان باقی هستند: تراکم بیشتر جمعیت و تمرکز زیادتر سرمایه های بیمه شده، به ویژه در مناطق در معرض خطر.

خسارت های بزرگ مصنوع انسان

در سال ۲۰۰۰، خسارت پرداختی صنعت بیمه بابت حوادث مصیبت بار ناشی از مصنوع انسان $3/5$ میلیارد دلار بود:

انفجارها و آتش سوزی های بزرگ $1/4$ میلیارد دلار و سوانح هوایی - فضایی $1/3$ میلیارد دلار. از زیانبارترین حوادث سال ۲۰۰۰ به دو مورد با اهمیت زیر می توان اشاره کرد: انفجار در پالایشگاه نفت کویت با ۴۰۰ میلیون دلار خسارت و انفجار در یک کارخانه مواد شیمیایی آمریکایی با ۳۰۰ میلیون دلار خسارت.

۱۹۹۰ است که عمدتاً نیز بر اثر حوادث فاجعه آمیز طبیعی به وجود آمد، به ویژه سیل های ویرانگر سال ۲۰۰۰ اواخر تابستان و پاییز در آسیا و اواخر پاییز در غرب اروپا قابل توجه بودند. تعداد قربانیان خسارت های مصنوع انسان با حدود ۹۰۰۰ کشته، چشم گیر و تقریباً از میانگین این تعداد در دهه گذشته بیشتر بود. دو سوم این قربانیان در نتیجه حوادثی که در خشکی، دریا و هوا روی داده، جان خود را از دست دادند که این امر بیانگر روند روبه افزایش حوادثی از این قبیل است.

خسارت حوادث طبیعی

در سال ۲۰۰۰ بیمه گران ۱۱ میلیارد دلار خسارت پرداخت کردند که $7/6$ میلیارد دلار آن بابت حوادث فاجعه آمیز طبیعی بود. سیل به تنهایی بالغ بر $2/5$ میلیارد دلار خسارت به بار آورد که دلیلی بر ارزیابی غالباً پایین ظرفیت بالقوه خسارت سیل بود برای مثال، فقط خسارت ناشی از سیل های Tokai در ژاپن به مرز یک میلیارد دلار رسید در حالی که خسارت ناشی از حوادث فاجعه آمیز طبیعی نسبتاً کم بود.

این رقم در مقایسه با سال گذشته که زمین لرزه و طوفان با ۷ میلیارد دلار خسارت،

جدول ۱. خسارت های بزرگ بیمه شده در سال ۲۰۰۰

کشور	حادثه	تاریخ	خسارت کل (میلیون دلار)	خسارت بیمه شده (میلیون دلار)
ژاپن	سیل Tokai	۱۰ سپتامبر	۷۸۰۰	۱۰۴۰
انگلستان، فرانسه و غیره	طوفان و سیل Oratia	اواخر اکتبر	۴۳۰۰	۷۲۵
امریکا	طوفان، یخبندان، یخ و برف	۲۲ ژانویه	—	۵۵۰
امریکا	۲ گردباد تند، باران و تگرگ	۲۸ مارس	—	۵۲۰
ایتالیا، سوئیس و فرانسه	سیل، زمین لرزه	۱۴ اکتبر	۵۰۰۰	۴۵۰

منبع: Swiss Re

جدول ۲. هولناک ترین حوادث فاجعه آمیز سال ۲۰۰۰

کشور	حادثه	تاریخ	خسارت کل (میلیون دلار)	کشته شدگان و مفقودانها
هند، بنگلادش	سیل	اواخر اگوست	۶۵۰	۱۲۰۰
سوزامبیک، افریقای جنوبی و غیره	سیل	۶ فوریه	۶۰۰	۹۲۰
ریتنام، کامبوج، تایلند و لاتوس	سیل	۴ جولای	۳۹۰	۸۸۰
اوگاندا	تلفات درگیری های فرقه ای	اول ژانویه	—	۷۸۰
هند، نپال و بوتان	سیل	۲ اگوست	۳۱۰	۶۲۱

منبع: Swiss Re

منبع: